

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у II кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну, недостатній попит та брак кваліфікованих працівників, респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується нижча інфляція. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищи темпами:** баланс відповідей – 22.2% (у I кварталі 2024 року – 5.9%) (графік 1), у цілому по Україні очікується помірне зменшення обсягів виробництва – «мінус» 0.3%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 10.0%, становить 88.2% (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 62.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється) (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 70.6% респондентів (у попередньому кварталі – 61.6%), у цілому по Україні – 84.9%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 5.6%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 0.2%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 11.1% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 5.6%). Водночас респонденти очікують, що обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (як у попередньому кварталі) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на машини, обладнання та інвентар, так і на виконання будівельних робіт: баланси відповідей – «мінус» 11.8% та «мінус» 23.5% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7% та «мінус» 11.1% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 5.4% та «мінус» 5.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 11.1% (як у I кварталі 2024 року) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 10.7%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва (нижчими темпами):** баланси відповідей – 83.3% та 33.3% відповідно (у попередньому кварталі – 77.8% та 44.4% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також на вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та уповільнення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 61.1% і 44.4% відповідно (у попередньому кварталі – 55.6% і 61.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

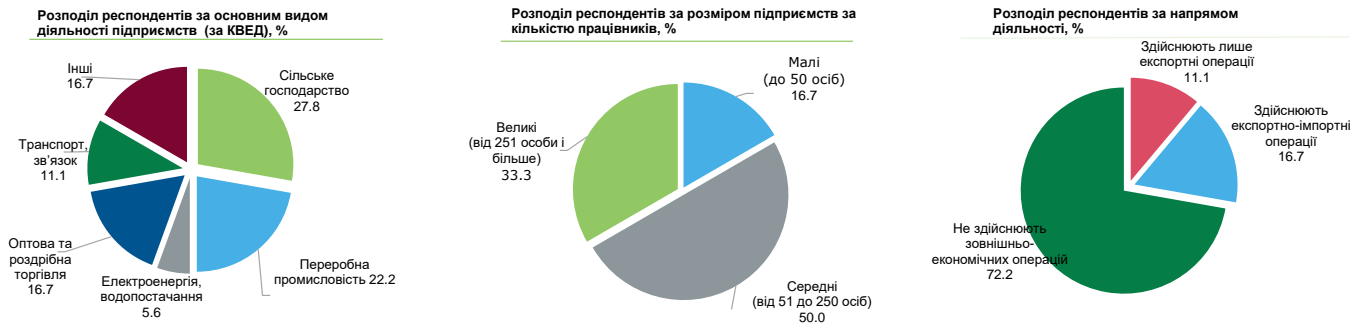
За оцінками підприємств, їх потреби в позикових коштах найближчим часом залишаться без змін (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом залишилися без змін (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави, значні коливання курсу гривні до іноземних валют (вплив чинника значно посилюється), наявність інших джерел фінансування (графік 10).

83.3% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.0%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

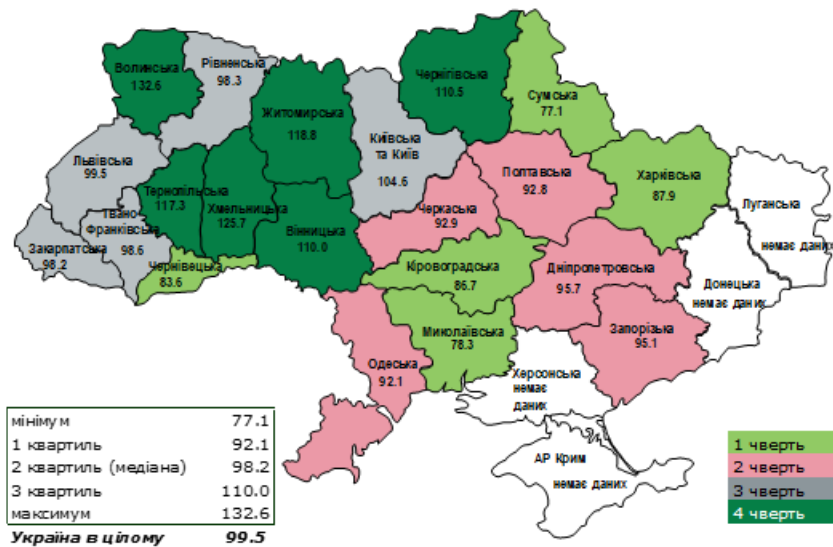
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився й оцінюється як добрий:** баланс відповідей – 5.6% (у I кварталі 2024 року – 0.0%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – 10.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 11.1% (у попередньому кварталі – 11.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 квітня – 27 травня 2024 року;
- опитано всього 18 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

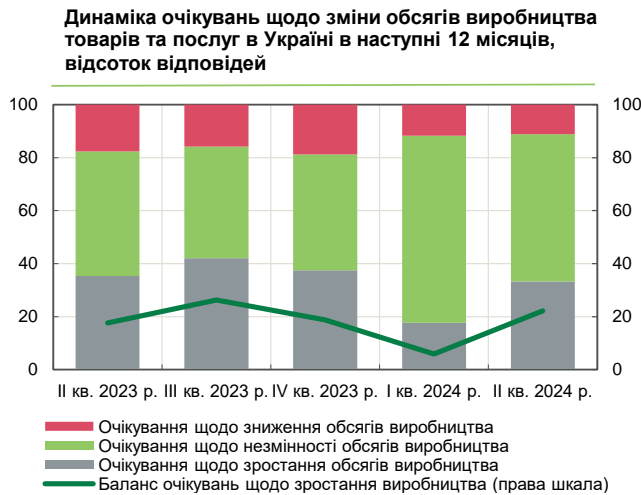
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-5.6	-10.5	-16.7	5.6	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-5.9	21.1	-11.8	-5.6	11.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-6.3	5.6	-12.5	-11.1	-23.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-6.3	-5.6	-6.3	-16.7	-11.8
кількості працівників	-16.7	-15.8	-22.2	-11.1	-11.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

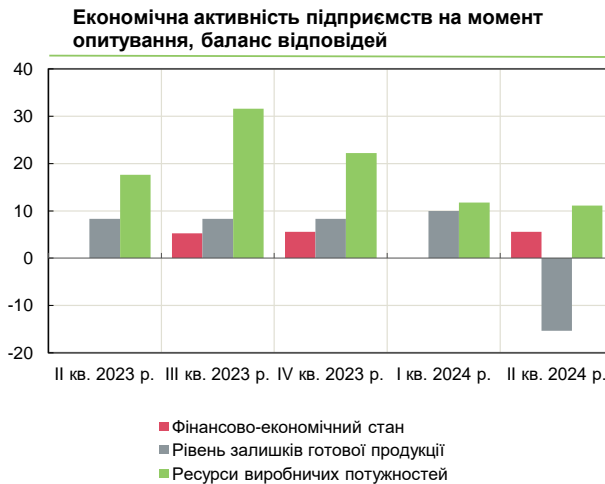
Графік 1

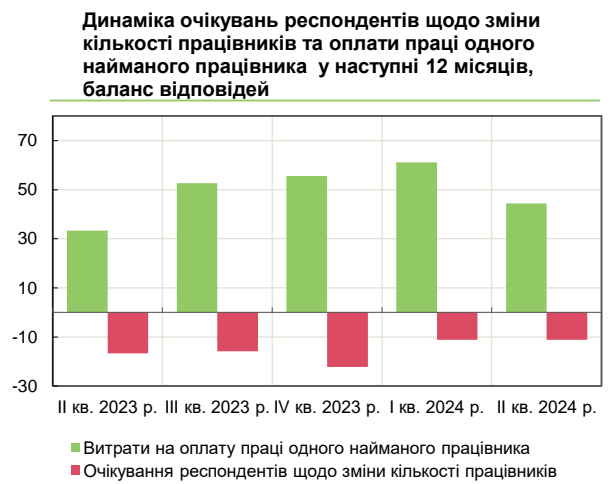
Графік 2

Графік 3

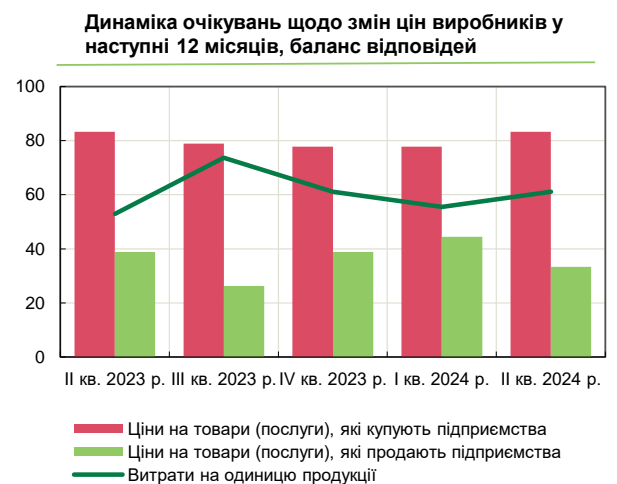
Графік 4

Графік 5

Графік 6

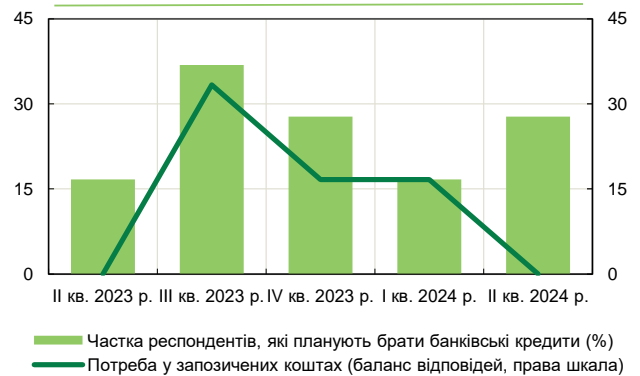
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

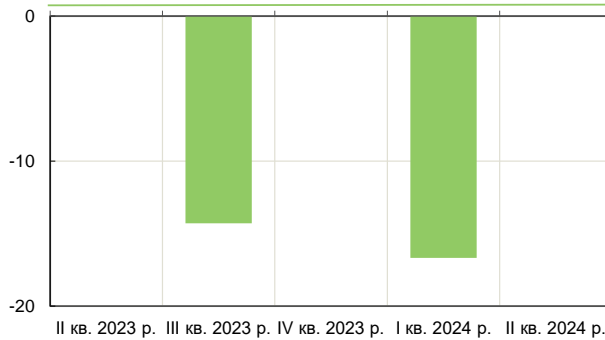
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

